Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MACIEJA SZPUNARA
przedstawiona w dniu 7 sierpnia 2018 r.[1]

Sprawa C-327/18 PPU

Minister for Justice and Equality
przeciwko
R O

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez High Court (wysoki trybunał, Irlandia)]

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 50 TUE – Wystąpienie z Unii Europejskiej – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Europejski nakaz aresztowania

Wprowadzenie

1. Mamy świadomość tego, że niemal nic nie wiemy na temat przyszłych stosunków prawnych pomiędzy Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (zwanym dalej „Zjednoczonym Królestwem").

2. Czy ma to jednak znaczenie w kontekście wykonania europejskiego nakazu aresztowania (zwanego dalej „ENA") przekazanego ze Zjednoczonego Królestwa do Irlandii, wydanego przed domyślną datą brexitu? Nie, nie ma znaczenia. Europejski nakaz aresztowania powinien zostać nadal wykonany. Tak, jak wcześniej.

3. Tak w kilku słowach można opisać proponowane przeze mnie rozwiązanie spornej kwestii, której źródłem jest wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez High Court (wysoki trybunał, Irlandia).

Ramy prawne

Prawo Unii

4. Jak wskazano w motywie 6 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW[2] przewidziany w tej decyzji ENA „stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska[3] określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej".

1 Język oryginału: angielski.

2 Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 34), zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24, zwana dalej „decyzją ramową")

3 Zobacz konkluzje Rady Europejskiej w Tampere z dnia 15 i 16 października 1999 r., o których mowa w motywie 1 decyzji ramowej.

5. Motyw 10 decyzji ramowej potwierdza, że „mechanizm [ENA] opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [TUE], ustalonych przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 [TUE] ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2".

6. Artykuł 1 decyzji ramowej, zatytułowany „Definicja [ENA] i zobowiązania do jego wykonania", ma następujące brzmienie:

„1. [ENA] stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego".

2. Państwa członkowskie wykonują każdy [ENA] w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [TUE]".

7. Rozdział 3 decyzji ramowej, obejmujący art. 26–30 odnosi się do „Skutk[ów] przekazania".

8. Artykuł 26 ust. 1 decyzji ramowej, zatytułowany „Zaliczenie okresu zatrzymania odbytego w wykonującym nakaz państwie członkowskim", stanowi:

„Wydające nakaz państwo członkowskie zalicza wszystkie okresy zatrzymania, zaistniałe w wyniku wykonania [ENA], do całkowitego okresu zatrzymania, które ma się odbyć w wydającym nakaz państwie członkowskim, jako skutek orzeczenia o pozbawieniu wolności lub wydania środka zabezpieczającego".

9. Artykuł 27 ust. 2 decyzji ramowej dotyczący „[m]ożliwoś[ci] ścigania za inne przestępstwa" zawiera zasadę ogólnie znaną jako „zasada szczególności". Ustęp ten ma następujące brzmienie:

„[…] osoba przekazana może nie być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana".

10. Artykuł 28 decyzji ramowej odnosi się do „[p]rzekazani[a] lub wynikając[ej] z niego ekstradycj[i]" (do państwa trzeciego).

Prawo irlandzkie

11. European Arrest Warrant Act 2003 (ustawa o europejskim nakazie aresztowania z 2003 r.), z późniejszymi zmianami, transponowała przepisy decyzji ramowej do irlandzkiego porządku prawnego.

Prawo Zjednoczonego Królestwa

12. Extradition Act 2003 (ustawa o ekstradycji z 2003 r.) transponowała przepisy decyzji ramowej do porządku prawnego Zjednoczonego Królestwa.

Okoliczności faktyczne i postępowanie głównym

13. Organy sądowe Zjednoczonego Królestwa domagały się przekazania R O na podstawie dwóch ENA wydanych w dniach 27 stycznia i 4 maja 2016 r. i zatwierdzonych przez High Court (wysoki trybunał) w dniach, odpowiednio, 1 lutego i 10 maja 2016 r., w celu przeprowadzenia postępowania karnego w przedmiocie przestępstw zabójstwa, podpalenia oraz zgwałcenia, z których każde zagrożone jest potencjalną maksymalną karą dożywotniego pozbawienia wolności.

14. R O został zatrzymany w Irlandii na podstawie pierwszego ENA w dniu 3 lutego 2016 r. i od tamtej pory przebywa w areszcie w tym kraju. Na podstawie drugiego nakazu aresztowania został on zatrzymany w dniu 4 maja 2016 r. i zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie.

15. R O sprzeciwił się przekazaniu go do Zjednoczonego Królestwa z uwagi na kwestie wynikające z wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej oraz z art. 3 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC"), w związku z potencjalnym nieludzkim i poniżającym traktowaniem, którego, jak twierdzi, doznałby, gdyby został umieszczony w zakładzie karnym Maghaberry Prison w Irlandii Północnej. Twierdzi on, że nie jest jasne, czy prawa przysługujące mu na mocy decyzji ramowej będą zagwarantowane po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej.

16. Z uwagi na stan zdrowia R O rozprawa odbyła się dopiero w dniu 27 lipca 2017 r.

17. W wyroku wydanym w dniu 2 listopada 2017 r. High Court (wysoki trybunał) rozpatrujący zarzut R O, iż w razie przekazania go Irlandii Północnej doznałby on nieludzkiego i poniżającego traktowania, wyraźnie wstrzymał się z rozstrzygnięciem w przedmiocie kwestii brexitu do czasu wydania kolejnego wyroku w późniejszym terminie. Sąd ten odnotował istnienie podobnych kryteriów badania sprawy stosowanych na podstawie art. 3 EKPC[4] oraz zgodnie z art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą")[5]. High Court (wysoki trybunał) uznał, że istniały szczegółowe i uaktualnione informacje dotyczące warunków pozbawienia wolności w zakładzie karnym Maghaberry Prison, które dawały powody, by obawiać się, iż zachodzi realne ryzyko, że ścigany ze względu na swoją podatność na zagrożenia będzie poddany nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu. W świetle przywołanych przepisów, zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez irlandzki Supreme Court (sąd najwyższy) oraz Trybunał Sprawiedliwości, jak również analizy materiału dowodowego w sprawie High Court (wysoki trybunał) dążył do uzyskania od Zjednoczonego Królestwa dodatkowych informacji na temat warunków, w jakich będzie przebywał R O w razie przekazania go Zjednoczonemu Królestwu.

18. W dniu 16 kwietnia 2018 r. wydający nakaz organ sądowy, Laganside Court w Belfaście (Irlandia Północna), przekazał informacje na temat sposobu reagowania służb więziennych Irlandii Północnej na ryzyko narażenia R O na nieludzkie lub poniżające traktowanie w Irlandii Północnej.

19. High Court (wysoki trybunał) wydał niekorzystne dla R O orzeczenie w odniesieniu do wszystkich podstaw sprzeciwu, niebędących kwestią konsekwencji brexitu w związku z art. 3 EKPC, co do której sąd wstrzymał się z wydaniem rozstrzygnięcia.

20. High Court (wysoki trybunał) przypomina, że w dniu 29 marca 2017 r. Zjednoczone Królestwo notyfikowało Radzie Europejskiej, zgodnie z art. 50 ust. 2 TUE, zamiar wystąpienia z Unii Europejskiej. Z zastrzeżeniem innych rozwiązań skutkiem owej notyfikacji będzie wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (zgodnie z postanowieniami art. 50 TUE) z dniem 29 marca 2019 r.

4 Określonych przez irlandzki Supreme Court w wyroku Minister for Justice/Rettinger [2010] IESC 45.

5 Zobacz wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

21. High Court (wysoki trybunał) jest zdania, że jeżeli R O zostanie przekazany, jest wysoce prawdopodobne, że po dniu 29 marca 2019 r., czyli po dacie planowanego wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej, będzie on przebywał w zakładzie karnym w Zjednoczonym Królestwie. Mogą zostać wprowadzone rozwiązania przejściowe regulujące sytuację, która zaistnieje zaraz po tej dacie, a ostatecznie Unia Europejska oraz Zjednoczone Królestwo mogą uzgodnić rozwiązania regulujące przyszłe stosunki między tymi stronami w dziedzinach takich jak te objęte decyzją ramową.

22. W obecnym stanie rzeczy nie jest jednak jasne, czy takie umowy zostaną w ogóle zawarte, a jeśli tak, to jaki będzie charakter tych środków. W szczególności nie jest jasne, czy obywatelowi Unii, który podlega jurysdykcji Zjednoczonego Królestwa, będzie nadal przysługiwać po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z Unii uprawnienie do tego, by istotne kwestie prawa Unii były w przypadku sporu ostatecznie rozstrzygane przez Trybunał Sprawiedliwości.

23. W swoim odesłaniu prejudycjalnym High Court (wysoki trybunał) wskazuje także na to, że, w kontekście niniejszej sprawy, kieruje on zasadniczo te same pytania co pytania przedstawione przez irlandzki Supreme Court (sąd najwyższy) w marcu 2018 r. w sprawie KN/Minister for Justice and Equality [6], zawisłej obecnie przed Trybunałem Sprawiedliwości [7], lecz że musi on szybciej uzyskać odpowiedź z uwagi na fakt przebywania R O w areszcie.

Pytania prejudycjalne przedłożone Trybunałowi

24. W tych okolicznościach, postanowieniem z dnia 17 maja 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 maja 2018 r., High Court (wysoki trybunał) zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„Mając na uwadze:

a) złożenie przez Zjednoczone Królestwo notyfikacji na podstawie art. 50 TUE;

b) niepewność co do kształtu umów, które zostaną zawarte między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem w celu uregulowania ich stosunków po wyjściu Zjednoczonego Królestwa [z Unii]; oraz

c) wynikającą z tego niepewność co do zakresu, w jakim ścigany będzie mógł w praktyce korzystać z praw wynikających z traktatów, karty lub odpowiednich przepisów niższej rangi, gdyby został przekazany Zjednoczonemu Królestwu i przebywał w zakładzie karnym po wyjściu Zjednoczonego Królestwa [z Unii];

1) Czy prawo Unii wymaga, aby wykonujące nakaz państwo członkowskie odmówiło przekazania Zjednoczonemu Królestwu osoby, wobec której wydano europejski nakaz aresztowania, której przekazanie byłoby w innym przypadku wymagane zgodnie z prawem krajowym tego państwa członkowskiego,

   (i) w każdym wypadku?

6 Sprawa C-191/18.

7 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożono postanowieniem z dnia 12 marca 2018 r. KN, którego w Zjednoczonym Królestwie uznano winnym oszustw podatkowych i który został tam skazany na kary pozbawienia wolności, zbiegł do Irlandii, gdy został zwolniony za poręczeniem majątkowym w oczekiwaniu na wydanie wyroku. Następnie sąd w Zjednoczonym Królestwie wydał przeciwko niemu ENA. Podobnie jak w niniejszej sprawie, Supreme Court (sąd najwyższy) zmierza zasadniczo do ustalenia, czy skutki brexitu spowodują konieczność zmiany sposobu dokonywania analizy prawnej sprawy. Postanowieniem prezesa Trybunału wniosek sądu odsyłającego o zastosowanie trybu przyspieszonego na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania został oddalony. W postanowieniu tym stwierdzono, że fakt, iż Zjednoczone Królestwo może w niedalekiej przyszłości przestać być częścią Unii i, odpowiednio, nie podlegać już prawu Unii, w szczególności przepisom decyzji ramowej, sam w sobie nie stwarza sytuacji pilnej dla stron postępowania głównego. Zobacz postanowienie prezesa Trybunału z dnia 30 maja 2018 r., KN (C-191/18, niepublikowane, EU:C:2018:383, pkt 21).

(ii) w niektórych wypadkach, uwzględniając szczególne okoliczności danej sprawy?

(iii) w żadnym wypadku?

2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi wskazanej w pkt (ii) – jakie są kryteria lub przesłanki, które sąd wykonującego nakaz państwa członkowskiego musi ocenić w celu ustalenia, czy przekazanie jest zakazane?

3) Czy w kontekście pytania drugiego sąd wykonującego nakaz państwa członkowskiego ma obowiązek zawiesić postępowanie w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oczekiwaniu na większą jasność co do przepisów, które będą obowiązywać po wystąpieniu z Unii danego państwa członkowskiego, które wydało nakaz

(i) w każdym wypadku?

(ii) w niektórych wypadkach, uwzględniając szczególne okoliczności danej sprawy?

(iii) w żadnym wypadku?

4) W przypadku gdy na pytanie trzecie należy udzielić odpowiedzi wskazanej w pkt (ii) – jakie są kryteria lub przesłanki, które sąd wykonującego nakaz państwa członkowskiego musi ocenić w celu ustalenia, czy konieczne jest zawieszenie postępowania w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania?”.

W przedmiocie trybu pilnego

25. Tym samym postanowieniem z dnia 17 maja 2018 r. sąd odsyłający wnosi o rozpoznanie niniejszej sprawy przez Trybunał Sprawiedliwości w pilnym trybie prejudycjalnym przewidzianym w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

26. Sąd odsyłający podkreśla, że niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy kwestii z dziedziny objętej tytułem V w trzeciej części traktatu FUE, tj. współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych (rozdział 4), że wobec R O zastosowano tymczasowe aresztowanie wyłącznie na podstawie ENA wydanych przez Zjednoczone Królestwo, oraz że orzeczenie Trybunału jest konieczne, aby High Court (wysoki trybunał) mógł wydać ostateczny wyrok w tej sprawie.

27. Jako uzasadnienie dla trybu pilnego wskazano, że skorzystanie ze zwykłego lub nawet przyspieszonego trybu prejudycjalnego zdecydowanie wydłużyłoby okres, w którym R O –korzystający z domniemania niewinności w odniesieniu do ENA wydanych w celu przeprowadzenia postępowania karnego – będzie przebywać w areszcie.

28. Sąd odsyłający podkreśla również, że w ośmiu innych sprawach mamy do czynienia z osobami przebywającymi w areszcie w Irlandii wyłącznie na podstawie ENA wydanych przez Zjednoczone Królestwo, a kwestia brexitu została wskazana jako podstawa do tego, aby sąd nie wydawał postanowienia o przekazaniu osoby. High Court (wysoki trybunał) zauważa również, że w areszcie przebywają inne osoby odbywające kary pozbawienia wolności wymierzone przez sądy krajowe, które to kary wkrótce dobiegną końca, a wówczas osoby te będą przebywać w areszcie do czasu przekazania ich Zjednoczonemu Królestwu, przy czym postępowania w ich sprawach będą musiały zostać odroczone do czasu rozstrzygnięcia kwestii brexitu. Na kwestię brexitu powołał się również szereg

osób zatrzymanych na podstawie ENA wydanych przez Zjednoczone Królestwo, lecz zwolnionych za poręczeniem majątkowym w oczekiwaniu na rozstrzygnięcie kwestii ich przekazania. Wreszcie znaczna liczba ENA otrzymanych przez Irlandię od Zjednoczonego Królestwa nadal oczekuje na wykonanie, a zatem zatrzymanie osób, wobec których wydano nakazy, jest wysoce prawdopodobne.

29. W dniu 11 czerwca 2018 r., na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, pierwsza izba Trybunału postanowiła uwzględnić wniosek sądu odsyłającego o zastosowanie trybu pilnego wobec odesłania prejudycjalnego. Strony postępowania głównego, jak również Zjednoczone Królestwo i Komisja Europejska przedstawiły swoje uwagi na piśmie. Te same strony, a także Rumunia, wzięły udział w rozprawie w dniu 12 lipca 2018 r.

Ocena

30. Pytanie skierowane do Trybunału dotyczy zasadniczo ustalenia, czy w sytuacji, w której państwo członkowskie, 1) zgodnie z art. 50 ust. 2 TUE notyfikowało Radzie Europejskiej zamiar wystąpienia z Unii i 2) zgodnie z odpowiednimi przepisami decyzji ramowej, wydało ENA w celu przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, ocena prawna, która ma zostać dokonana przez to inne państwo członkowskie przy wykonywaniu ENA, ulega zmianie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, z uwagi na wspomnianą wyżej notyfikację o zamiarze wystąpienia z Unii.

31. Do Trybunału będzie zatem należało ustalenie, czy system ENA będzie nadal obowiązywał tak długo, jak Zjednoczone Królestwo będzie występować w charakterze wydającego nakaz państwa członkowskiego, nawet jeżeli prawa, które dana osoba wywodzi z decyzji ramowej, nie będą już prawdopodobnie chronione w ten sam sposób po dniu 29 marca 2019 r., w szczególności jeżeli mechanizm odesłania prejudycjalnego nie będzie już dostępny dla sądów tego państwa.

W przedmiocie dopuszczalności

32. Na wstępie należy podkreślić, że przedmiotem sporu nie jest kwestia dopuszczalności niniejszej sprawy.

33. Właściwość Trybunału do orzekania w trybie prejudycjalnym na mocy art. 267 TFUE odnosi się do wykładni traktatów oraz ważności i wykładni aktów instytucji.

34. Same pytania odnoszą się do art. 50 TUE. Połączenie jasnych wyjaśnień z zarysem kwestii prawnych, w obliczu których staje sąd odsyłający [8], jest wystarczające dla stwierdzenia dopuszczalności sprawy. W szczególności sprawa będąca przedmiotem postępowania nie ma charakteru hipotetycznego w rozumieniu stosownego orzecznictwa Trybunału [9], ponieważ art. 50 TUE wywołuje już skutki prawne.

35. Ponadto, jeżeli sytuacja nie ulegnie zmianie, co zostanie bardziej szczegółowo omówione poniżej, z art. 50 ust. 3 wynika, że prawo Unii przestanie mieć z dniem 29 marca 2019 r. zastosowanie w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa. Data ta przypada w przewidywalnej przyszłości, a w każdym razie w momencie, w którym przepisy decyzji ramowej dotyczące okresu po przekazaniu osoby nadal wywołują skutki prawne.

8 Które są w pełni zgodne z art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości.

9 Zobacz na przykład wyrok z dnia 28 września 2006 r., Gasparini i in. (C-467/04, EU:C:2006:610, pkt 44).

36. Dlatego też, chociaż wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, taki jak w niniejszej sprawie, nie ma charakteru hipotetycznego, nie oznacza to jednak, że nie możemy opierać się na założeniach, nawet jeśli zgodnie z tymi założeniami sytuacja, pod względem prawnym, nie ulegnie zmianie.

37. Sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi, którą uważa za niezbędną [10] do ustalenia, czy powinien on wykonać nakaz aresztowania. Odpowiedzi tej należy udzielić.

Co do istoty sprawy

38. Ocena sprawy co do istoty będzie miała następującą strukturę: w pierwszej kolejności przypomnę standardową procedurę przekazywania osób między dwoma państwami członkowskimi na mocy decyzji ramowej. Następnie przejdę do możliwego wpływu art. 50 TUE na procedurę przekazywania osób, w przypadku gdy organ wydający nakaz znajduje się w Zjednoczonym Królestwie. Następnie zajmę się konkretnymi kwestiami podniesionymi przez R O w kontekście procedury przekazywania osób, zanim odniosę się na koniec do kwestii właściwości Trybunału Sprawiedliwości.

Standardowa procedura przekazania między dwoma państwami członkowskimi

39. Jak konsekwentnie podkreśla Trybunał, celem decyzji ramowej jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji między państwami członkowskimi systemem przekazywania między organami sądowymi – w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania – osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku [11]. Ostatnio Trybunał uściślił, że system wielostronnej ekstradycji „opierał się na Europejskiej konwencji o ekstradycji[[12]] z dnia 13 grudnia 1957 r.” [13].

40. Podstawowe cechy decyzji ramowej, jeśli chodzi o podstawy do odmowy wykonania ENA, są już dobrze znane Trybunałowi [14]: w art. 1 ust. 2 decyzji ramowej określono zasadę, zgodnie z którą od państw członkowskich wymaga się wykonania każdego ENA w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami tej decyzji ramowej. Wykonujące nakaz organy sądowe mogą więc odmówić wykonania takiego nakazu wyłącznie w enumeratywnie wyliczonych wypadkach odmowy wykonania, przewidzianych w tej decyzji ramowej [15], a wykonanie ENA można uzależnić wyłącznie od jednego z warunków wyczerpująco określonych we wspomnianej decyzji ramowej [16]. W konsekwencji wykonanie ENA stanowi zasadę, zaś odmowa wydania, przewidziana jako wyjątek, powinna być interpretowana ściśle [17].

10 Zobacz art. 267 ust. 2 TFUE. Zobacz także moja opinia w sprawie AY (C-268/17, EU:C:2018:317, pkt 25, 26).

11 Zobacz wyrok z dnia 3 maja 2007 r., Advocaten voor de Wereld (C-303/05, EU:C:2007:261, pkt 28).

12 Rady Europy. Zobacz Europejska konwencja o ekstradycji. Tekst konwencji jest dostępny na stronie internetowej pod adresem: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/024.

13 Zobacz wyroki: z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 75); z dnia 10 listopada 2016 r., Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, pkt 25); z dnia 10 listopada 2016 r., Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, pkt 24).

14 Zobacz ponadto moja opinia w sprawie AY (C-268/17, EU:C:2018:317, pkt 42).

15 Z wyłączeniem wyjątkowych okoliczności, jak wyjaśniono w pkt 43 poniżej.

16 Zobacz wyroki: z dnia 1 grudnia 2008 r., Leymann i Pustovarov (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, pkt 51); z dnia 16 listopada 2010 r., Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, pkt 37).

17 Zobacz wyrok z dnia 29 czerwca 2017 r., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).

41. Artykuł 3 decyzji ramowej zawiera podstawy obowiązkowej odmowy wykonania ENA, natomiast art. 4 i 4a tej decyzji określają podstawy fakultatywnej odmowy wykonania ENA [18]. Ponadto wykonanie ENA może podlegać tylko [19] jednemu z warunków określonych w art. 5 decyzji ramowej [20].

42. Decyzja ramowa opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania, która jest pojęciem pierwotnie wprowadzonym w kontekście swobód rynku wewnętrznego [21], która z kolei stanowiąc „kamień węgielny" współpracy sądowej, opiera się na wzajemnym zaufaniu [22] między państwami członkowskimi z myślą o realizacji celu wyznaczonego Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości [23]. Zasada ta zasadniczo wymaga, w szczególności w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, aby państwa członkowskie uznały, że wszystkie pozostałe państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a w szczególności praw podstawowych uznanych przez to prawo [24]. Można śmiało powiedzieć, że wzajemne uznawanie stanowi prawdopodobnie najbardziej wyraźny wkład Unii we współpracę sądową między organami państw członkowskich UE oraz że sztandarowym instrumentem w tej dziedzinie jest decyzja ramowa [25]. Biorąc pod uwagę, że wzajemne zaufanie nie jest równoznaczne ze ślepym zaufaniem [26], Trybunał uznał, że ograniczenia zasady wzajemnego zaufania, a w konsekwencji wzajemnego uznawania, mogą zostać wprowadzone w wyjątkowych okolicznościach [27].

43. W szczególności w odniesieniu do decyzji ramowej, jak wynika z przełomowego orzeczenia w sprawach Aranyosi i Căldăraru [28], takie ograniczenia mogą mieć zastosowanie, w przypadku gdy istnieje realne ryzyko nieludzkiego i poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 karty [29] ze względu na warunki pozbawienia wolności panujące w wydającym nakaz państwie członkowskim. W tym celu wykonujący nakaz organ sądowy powinien na wstępie oprzeć się na obiektywnych, wiarygodnych, dokładnych i należycie zaktualizowanych danych o warunkach pozbawienia wolności panujących w wydającym nakaz państwie członkowskim, które dowodzą istnienia nieprawidłowości, czy to systemowych lub ogólnych, czy dotyczących niektórych grup osób, czy też niektórych ośrodków penitencjarnych [30]. W dalszej kolejności, po stwierdzeniu istnienia takiego niebezpieczeństwa konieczne

18 W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji zob. moja opinia w sprawie AY (C-268/17, EU:C:2018:317, pkt 45 i nast.).

19 Wykaz warunków w art. 5 decyzji ramowej ma charakter wyczerpujący, zob. wyroki: z dnia 16 lipca 2015 r., Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, pkt 36); z dnia 28 czerwca 2012 r., West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, pkt 55); z dnia 26 lutego 2013 r., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, pkt 38).

20 Zobacz także wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, pkt 51).

21 Od wyroku z dnia 20 lutego 1979 r., Rewe-Zentral (120/78, EU:C:1979:42, pkt 14, zwany „wyrokiem Cassis de Dijon").

22 Wydaje się, że w wersji angielskiej wyroków Trybunału czasem stosowano odniesienie do „mutual confidence" zamiast „mutual trust". Zobacz na przykład wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 77). W moim rozumieniu pojęcia te mają dokładnie takie samo znaczenie i mogą być stosowane zamiennie.

23 Zobacz na przykład wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, pkt 49).

24 Zobacz w tym względzie wyroki: z dnia 21 grudnia 2011 r., N.S. i in. (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, pkt 78–80); z dnia 26 lutego 2013 r., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, pkt 37–63).

25 Zobacz także P. Jeney, The European Union's Area of Freedom, Security and Justice without the United Kingdom: legal and practical consequences of Brexit, *ELTE Law Journal*, 2016, s. 117–137, s. 126–127. Po czym autor ten dodaje, że ENA „okazał się także najbardziej problematycznym instrumentem wzajemnego uznawania", a proporcjonalność jego stosowania, brak gwarancji praw podstawowych oraz brak podstaw odmowy wynikających z praw podstawowych powracają jako kwestie budzące obawy w związku z jego stosowaniem i wykładnią.

26 Zobacz K. Lenaerts, La vie après l'avis: exploring the principle of mutual (yet not blind) trust, 54 *Common Market Law Review* 2017, s. 805–840, s. 806.

27 Zobacz opinia 2/13 (przystąpienie Unii do EKPC) z dnia 18 grudnia 2014 r. (EU:C:2014:2454, pkt 191).

28 Wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r. (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Na poziomie normatywnym, dla Trybunału wynika to z art. 1 ust. 3 decyzji ramowej, zgodnie z którym decyzja ta nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 TUE; zob. w szczególności pkt 74, 83 i nast., jak również uzasadnienie wyroku. Zobacz również wyroki: z dnia 25 lipca 2018 r., ML (Warunki pozbawienia wolności na Węgrzech) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, pkt 117); z dnia 25 lipca 2018 r., LM (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt. 47, 59, 73, 79); opinia rzecznika generalnego E. Tancheva w tej sprawie (C-216/18 PPU, EU:C:2018:517, pkt 5, 55, 59, 121).

29 Jest to przepis o charakterze bezwzględnym, od którego brak jest możliwości odstępstwa, zob. wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 85, 86), z wyraźnym odniesieniem do art. 3 i art. 15 ust. 2 EKPC. Ma on zasadnicze znaczenie dla praworządności.

30 Zobacz wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 89). Oprócz orzeczeń (krajowych lub międzynarodowych, w szczególności Europejskiego Trybunału Praw Człowieka) informacje takie można uzyskać z decyzji, sprawozdań i innych dokumentów organizacji międzynarodowych, gdzie głównym organem jest Europejski Komitet do spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu przy Radzie Europy, który zarządza odpowiednią konwencją.

jest jeszcze następnie, by wykonujący nakaz organ sądowy dokonał oceny w sposób konkretny i dokładny, czy istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że zainteresowana osoba będzie narażona na to niebezpieczeństwo ze względu na warunki jej pozbawienia wolności rozważane w wydającym nakaz państwie członkowskim [31].

44. Przechodząc teraz do niniejszej sprawy, z postanowienia odsyłającego wynika, że nie ma tu zastosowania żadna z obowiązkowych lub fakultatywnych podstaw odmowy wykonania ENA. Ponadto w odniesieniu do warunków pozbawienia wolności wydaje się, że sąd odsyłający starannie przeprowadził dwuetapową analizę, o której mowa w poprzednim punkcie niniejszej opinii, i doszedł do wniosku, że – z wyjątkiem konsekwencji brexitu – nie wystąpiła odrębna kwestia w odniesieniu do art. 4 karty [32].

45. Powyższe znajduje ponadto bezpośrednie odzwierciedlenie w sposobie, w jaki sąd odsyłający sformułował swoje pytanie pierwsze, stwierdzając, że *w innym przypadku* przekazanie osoby, której dotyczy wniosek, byłoby wymagane. Gdyby nie notyfikacja o zamiarze wystąpieniu z Unii, sąd odsyłający orzekłby, że Irlandia musi przystąpić do wykonania ENA w odniesieniu do R O.

Skutki art. 50 TUE

46. W dalszej kolejności należy rozważyć, czy notyfikacja Radzie Europejskiej przez Zjednoczone Królestwo, zgodnie z art. 50 TUE, zamiaru wystąpienia z Unii, ma jakiekolwiek znaczenie dla powyższego w tym sensie, że ocena prawna przeprowadzana przez wykonujący nakaz organ sądowy powinna zostać w jakikolwiek sposób zmieniona na podstawie tej notyfikacji.

– *Artykuł 50 TUE*

47. W art. 50 TUE, który jest uzupełnieniem art. 53 TUE, zgodnie z którym traktat zawiera się na czas nieokreślony, wyjaśniono, że państwo członkowskie może podjąć decyzję o wystąpieniu z Unii [33], i przypomniano, że Unia opiera się na dobrowolnym uczestnictwie [34]. Artykuł 50 ust. 2 TUE ustanawia w tym celu procedurę: po pierwsze, dane państwo członkowskie musi notyfikować Radzie Europejskiej swój zamiar wystąpienia z Unii. Następnie, w świetle wytycznych Rady Europejskiej, Unia prowadzi negocjacje i zawiera z tym państwem umowę określającą warunki jego wystąpienia, uwzględniając ramy jego przyszłych stosunków z Unią [35]. Umowa ta jest następnie zawierana w imieniu Unii przez Radę Unii Europejskiej, stanowiącą większością kwalifikowaną po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

48. W art. 50 ust. 3 TUE wskazano, że traktaty (tj. prawo Unii w ujęciu całościowym) przestają mieć zastosowanie do tego państwa od dnia wejścia w życie umowy o wystąpieniu lub, w przypadku jej braku, dwa lata po notyfikacji, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE, chyba że Rada Europejska w porozumieniu z danym państwem członkowskim podejmie jednomyślnie decyzję o przedłużeniu tego okresu.

31 Zobacz wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 92).

32 W konsekwencji sąd podniósł kwestie związane z ryzykiem, że R O może być narażony na nieludzkie i poniżające traktowanie w przypadku przekazania, w związku z czym wydający nakaz organ sądowy dostarczył informacji, w jaki sposób należy przeciwdziałać temu ryzyku. Jak rozumiem, sąd odsyłający uznaje te informacje za satysfakcjonujące, biorąc pod uwagę, że nie zwraca się z odrębnym pytaniem dotyczącym art. 4 karty, a jedynie odnosi się do niego incydentalnie w pytaniu odnoszącym się do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej.

33 Oczywiście, jak wskazano w art. 50 ust. 1 TUE, zgodnie ze swoimi wymogami konstytucyjnymi.

34 Zobacz także Chr. Hillion, Withdrawal under Article 50 TEU: an integration-friendly process, 55 *Common Market Law Review* 2018, Issue 2/3, s. 29–56, s. 53.

35 Negocjacje w związku z umową podejmuje się zgodnie z art. 218 ust. 3 TFUE. Brak jest jasności odnośnie do wielu aspektów prawnych dotyczących samego procesu, zob. na przykład A. Łazowski, Be Careful What You Wish for: Procedural Parameters of EU Withdrawal, w: C. Closa (ed.), *Secession from a Member State and Withdrawal from the European Union*, Cambridge, Cambridge University Press, 2017, s. 234–256, s. 241; P. Eeckhout, E. Frantziou, Brexit and Article 50 TEU: a constitutionalist reading, 54 *Common Market Law Review*, 2017, s. 695–734.

49. Wobec braku umowy o wystąpieniu [36] i szczegółowych przepisów dotyczących procedury przekazywania osób lub ekstradycji między Unią a Zjednoczonym Królestwem, zostaje nam dwuletni okres po notyfikacji, co oznacza, że w obecnej sytuacji w dniu 29 marca 2019 r. Zjednoczone Królestwo wystąpi z Unii Europejskiej. Jest to założenie, które musimy przyjąć, ponieważ takie jest stanowisko domyślne. Wszystkie pozostałe scenariusze mogą być zapisane w gwiazdach. I nie wygląda na to, że owe gwiazdy to te widniejące na fladze europejskiej.

– *Wykluczenie sposobu postępowania zakładającego podejście abstrakcyjne*

50. R O twierdzi, że notyfikacja Zjednoczonego Królestwa o zamiarze wystąpienia z Unii z dnia 29 marca 2017 r. sama w sobie stanowi wyjątkową okoliczność, która pociąga za sobą niewykonanie przedmiotowych ENA [37]. Jego zdaniem notyfikacja o zamiarze wystąpienia z Unii doprowadziła do „podważenia” [38] zasady wzajemnego zaufania. R O twierdzi, że sytuacja ta rodzi skutki tego rodzaju, że ENA wydane przez Zjednoczone Królestwo nie są już wykonalne.

51. Nie przychylam się do takiej argumentacji, która powoduje, że wykładnia skutków prawnych notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii wykracza poza granice jakiejkolwiek możliwej wykładni prawnej.

52. Wystąpienie z Unii, choć być może nie jest to najłatwiejsza do zaakceptowania opcja dla żadnej z zainteresowanych stron [39], stanowi możliwość wyraźnie przewidzianą w art. 50 TUE. O ile w kontekście historii i celów traktatów [40], które opierają się na wspólnych wartościach [41], art. 50 TUE bez wątpienia stanowi wyjątek, faktem jest, że artykuł ten istnieje i że państwo członkowskie może się do niego odwołać.

53. Gdyby sama notyfikacja o zamiarze wystąpienia z Unii została zakwalifikowana jako wyjątkowa okoliczność, która podważyłaby wzajemne zaufanie, przesądzałoby to o motywach wystąpienia państwa członkowskiego z Unii i pozbawiałoby to postanowienie użytecznego charakteru.

54. Ponadto arbitralne wydaje się uznanie w sposób kategoryczny, że sytuacja w rozpatrywanej sprawie powinna być traktowana inaczej niż przypadek ENA wydanego tuż przed datą notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii [42].

36 Istnieje jedynie tekst projektu umowy, przedstawiony przez grupę zadaniową ds. przygotowania i przeprowadzenia negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem na podstawie art. 50 TUE. Został on wysłany do 27 państw członkowskich Unii, do grupy sterującej Parlamentu Europejskiego ds. strategii brexitu i opublikowany na stronie internetowej grupy zadaniowej w dniu 19 marca 2018 r. w celu „podkreślenia postępów poczynionych w trakcie rundy negocjacji w dniach 16–18 marca 2018 r.”. Jest on dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/draft_agreement_coloured.pdf. Jest oczywiste, że jest to dokument roboczy i sprawozdanie z postępów w negocjacjach, który został opublikowany w celu zapewnienia przejrzystości. Podlega on również zastrzeżeniu, że „nic nie jest uzgodnione, dopóki wszystko nie zostanie uzgodnione”. Obie te zasady zostały określone jako „zasady podstawowe” w pkt 2 „Wytycznych opracowanych w następstwie notyfikacji Zjednoczonego Królestwa na mocy art. 50 TUE” (EUCO XT 20004/17), przyjętych przez Radę Europejską w dniu 29 kwietnia 2017 r. na podstawie art. 50 ust. 2 TUE i dostępnych pod adresem: http://www.consilium.europa.eu/media/21763/29-euco-art50-guidelinesen.pdf.

37 Prawdopodobnie R O opiera się w swojej argumentacji na art. 1 ust. 3 decyzji ramowej, podobnie jak uczynił to Trybunał w swoim wyroku z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

38 Stosując sformułowanie użyte przez R O.

39 Począwszy od rozpatrywanego państwa członkowskiego, jego podmiotów gospodarczych i obywateli, poprzez Unię pozostałych państw członkowskich, ich podmioty gospodarcze i obywateli, nie wspominając już o obywatelach państw trzecich korzystających z praw wynikających z prawa Unii, niezależnie od ich postaci.

40 Które dążą do tworzenia coraz ściślejszego związku pomiędzy narodami Europy (motyw 13 traktatu UE), opierają się na wspólnych wartościach (art. 2 TUE) i realizują szereg celów (art. 3 TUE – z których cztery główne cele obejmują utworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, rynku wewnętrznego, unii gospodarczej i walutowej oraz wspólnej obecności zewnętrznej), które można osiągnąć dzięki szeregowi polityk wymienionych w traktacie FUE.

41 Artykuł 2 TUE.

42 Wyobraźmy sobie, że wykonanie ENA w odniesieniu do R O nastąpiło w dniu 28 marca 2017 r. W przypadku braku notyfikacji zamiaru wystąpienia z Unii sąd odsyłający wykonałby ENA. Jeśli jednak chodzi o sytuację po przekazaniu danej osoby fizycznej, nie różniłaby się ona od sytuacji w niniejszej sprawie.

55. Podejście zaproponowane przez R O prowadziłoby w końcowym rozrachunku do ogólnego jednostronnego [43] zawieszenia przepisów decyzji ramowej z dniem notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii. Byłoby to sprzeczne z zasadą leżącą u podstaw decyzji ramowej, opisaną w motywie 10 tej decyzji, zgodnie z którą stosowanie mechanizmu ENA można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 TUE, stwierdzonego przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 TUE ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2 [44]. Nie byłoby to również zgodne z ogólną zasadą prawa Unii, zgodnie z którą państwa członkowskie nie mogą zawieszać stosowania przepisów prawa Unii.

56. Samo dokonanie notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii nie stanowi zatem wyjątkowej okoliczności prowadzącej do niewykonania ENA.

Szczególne kwestie po przekazaniu

57. High Court (wysoki trybunał) odniósł się do czterech kwestii prawa Unii podniesionych przez R O, które teoretycznie [45] pojawiają się po przekazaniu, a co najważniejsze, po dniu 29 marca 2019 r. Są to: po pierwsze, czy może on być uprawniony do zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet kary zgodnie z art. 26 decyzji ramowej; po drugie, zgodność z zasadą szczególności, przewidzianą w art. 27 decyzji ramowej; po trzecie, zakaz dalszego przekazania go przez Zjednoczone Królestwo do państwa trzeciego [46] i po czwarte, poszanowanie jego praw podstawowych określonych w karcie. Ogólnie rzecz ujmując, R O dodaje, że chociaż nie ulega wątpliwości, że mógłby on zwrócić się do sądów Zjednoczonego Królestwa o wydanie dowolnego stosownego orzeczenia w odniesieniu do tych czterech kwestii w przypadku ich pojawienia się, zostałby on jednak pozbawiony możliwości ostatecznego rozstrzygnięcia tych zagadnień z zakresu prawa Unii przez Trybunał Sprawiedliwości.

58. Irlandzki minister, rząd Zjednoczonego Królestwa i Komisja nie widzą natomiast żadnych przeszkód dla wykonania ENA. Podobnego zdania jest rząd rumuński.

– Brexit oznacza brexit [47]

59. Po wystąpieniu przez dane państwo członkowskie z Unii i w przypadku braku jakichkolwiek przepisów w tym zakresie decyzja ramowa przestaje mieć zastosowanie do tego państwa członkowskiego [48]. Naturalną konsekwencją jest to, że ani państwo to nie jest związane wynikającymi z niej zobowiązaniami, ani nie może korzystać ono z zapisanych w niej praw. Inną naturalną konsekwencją jest to, że osoby fizyczne nie mogą już powoływać się na prawa przyznane im w decyzji ramowej w stosunku do państwa członkowskiego, do którego decyzja ramowa nie ma już zastosowania [49].

43 Nawet jeśli, tak jak w niniejszej sprawie, jest to niezamierzone w przypadku Zjednoczonego Królestwa.

44 Zobacz w tym względzie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., LM (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 72).

45 Należy podkreślić, że „teoretycznie" to także stanowisko sądu odsyłającego.

46 *Innego* państwa trzeciego, pozwolę sobie doprecyzować, biorąc pod uwagę, że R O odnosi się do okresu po dniu 29 marca 2019 r.

47 Nie chciałbym ani przypisywać sobie autorstwa tego wyrażenia, ani też, o czym będzie wyraźnie mowa w tym punkcie, nadawać mu znaczenia, jakie zwyczajowo mu się przypisuje.

48 Jednak, w zależności od przypadku, zgodnie z krajowym prawem karnym, organy *wydającego* nakaz państwa członkowskiego (in casu Zjednoczonego Królestwa), przy dokonywaniu oceny po przekazaniu osoby, mogą być zmuszone do zastosowania w konkretnej sprawie tych przepisów (na mocy decyzji ramowej lub prawa krajowego), które są korzystniejsze dla osoby przekazanej.

49 Należy jednak wskazać, że na mocy art. 2 ust. 1 European Union (Withdrawal) Act 2018 (ustawy o wystąpieniu z Unii Europejskiej z 2018 r.), która uzyskała zgodę królewską w dniu 26 czerwca 2018 r., „[u]stawodawstwo krajowe wywodzące się z prawa Unii, z uwagi na jego obowiązujący charakter w krajowym porządku prawnym bezpośrednio przed dniem wystąpienia z Unii, zachowuje moc obowiązującą *w krajowym porządku prawnym* w dniu wystąpienia i po tym dniu". Wyróżnienie moje. Tekst European Union (Withdrawal) Act 2018 jest dostępny na stronie internetowej: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/16/pdfs/ukpga_20180016_en.pdf.

60. Jest to zjawisko ogólne, nieodłącznie związane z wystąpieniem przez państwo członkowskie z organizacji, konwencji lub jakiejkolwiek innej formy współpracy. Członkostwo w danej organizacji powoduje przyjęcie na siebie praw i obowiązków, które są z nim związane, a jego utrata – rezygnację z tych praw i obowiązków. Ponieważ członkostwo w Unii jest zasadniczo przewidziane na czas nieokreślony [50], czas trwania praw (i obowiązków) wynikających z prawa Unii jest zasadniczo taki sam jak czas trwania członkostwa w Unii. Tak więc na przykład osoby fizyczne i prawne nie mogą już powoływać się na podstawowe swobody rynku wewnętrznego względem danego byłego państwa członkowskiego. Nie mogą one już prowadzić działalności handlowej, pracować ani podróżować jak poprzednio. Taka idea najprawdopodobniej przyświeca państwu członkowskiemu opuszczającemu organizację, jaką jest Unia Europejska: przestaje ono być związane zobowiązaniami. Drugą stroną medalu jest nieuchronna i potencjalnie nieodwracalna utrata praw.

61. Decyzja ramowa nie stanowi żadnego wyjątku od tego ogólnego zjawiska [51].

– Brak naruszenia wzajemnego zaufania

62. I odwrotnie, dopóki dane państwo pozostaje członkiem Unii Europejskiej, prawo Unii znajduje zastosowanie. Jeśli chodzi o niniejszą sprawę, nie widzę powodu, dla którego przepisy decyzji ramowej, a w szczególności obowiązek przekazywania osób, nie miałyby mieć zastosowania.

63. W tym momencie chciałbym na wstępie podkreślić, że twierdzenia R O nie są poparte konkretnymi dowodami. Nie jest możliwe ustalenie, czy obawy mają charakter realny czy hipotetyczny. Dostrzega to sam sąd odsyłający.

64. Sytuacja prawna między Zjednoczonym Królestwem a Irlandią w zakresie przekazywania osób jest nadal regulowana decyzją ramową, która, jak zostało wystarczająco jasno stwierdzone powyżej i wielokrotnie podkreślane przez Trybunał, opiera się na wzajemnym zaufaniu [52]. Sytuacja uległaby zmianie dopiero w przypadku podważenia tego wzajemnego zaufania.

50 Zobacz art. 53 TUE.

51 Oczywiście nie oznacza to, że rzeczywistość prawna stosunków postbrexitowych, niezależnie od ich formy, między Unią a Zjednoczonym Królestwem w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, której częścią jest decyzja ramowa, nie będzie miała złożonego charakteru. Zobacz w tym względzie V. Mitsilegas, Cross-border criminal cooperation after Brexit, w: M. Dougan (ed.), *The UK after Brexit. Legal and policy challenges, intersentia*, Cambridge, Antwerp, Portland, 2017, s. 203–221, s. 217.

52 Wzajemne zaufanie jest powszechnie – i słusznie – postrzegane jako część DNA przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości; zob. H. Labayle, Faut-il faire confiance à la confidence mutuelle, w: K. Lenaerts (ed.), *Liber Amicorum Antonio Tizzano, De la Cour CECA à la Cour de l'Union: le long parcours de la justice européenne*, Turin, G. Giappichelli Editore, 2018, s. 472–485, s. 479.

65. Nic nie wskazuje na to, że okoliczności polityczne poprzedzające notyfikację o zamiarze wystąpienia z Unii, prowadzące do tej notyfikacji lub następujące po niej powodują, iż należy postępować niezgodnie z treścią decyzji ramowej i prawami podstawowymi zapisanymi w karcie [53]. Jak słusznie argumentuje irlandzki minister, Zjednoczone Królestwo podjęło decyzję o wystąpieniu z Unii Europejskiej, a nie rezygnacji z praworządności czy ochrony praw podstawowych. Nie ma zatem podstaw, aby kwestionować stałe zaangażowanie Zjednoczonego Królestwa w propagowanie praw podstawowych [54].

66. Ponadto, jeżeli państwo przestało być członkiem Unii i nie jest już związane postanowieniami decyzji ramowej, nie oznacza to, że inne przepisy nie mają zastosowania. Przepisy Extradition Act 2003 [55] (ustawy o ekstradycji z 2003 r.) będą nadal stosowane jako prawo (wyłącznie) krajowe [56]. Ponadto Zjednoczone Królestwo jest na przykład stroną Konwencji Rady Europy o ekstradycji z 1957 r. [57], a ponadto jest związane EKPC. Konwencja o ekstradycji obejmuje zasadę szczególności [58], jak również postanowienie zakazujące co do zasady ponownego wydania państwu trzeciemu [59].

67. W tym kontekście nie należy zapominać, że w praktyce przepisy decyzji ramowej dotyczące sytuacji po przekazaniu osoby były rzadko przedmiotem wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym składanych przez sądy krajowe [60].

53 Wręcz przeciwnie. W swoim piśmie do przewodniczącego Rady Europejskiej z dnia 29 marca 2017 r., w którym Zjednoczone Królestwo notyfikowało swój zamiar wystąpienia z Unii, premier podkreśliła swoje dążenie do zapewnienia „pogłębionego i szczególnego partnerstwa" między Unią a Zjednoczonym Królestwem po jego odejściu. Premier dodała, że „[p]ragniemy dopilnować, by Europa była nadal silna i dostatnia, a także by była w stanie propagować swoje wartości, odgrywać przewodnią rolę w świecie oraz bronić się przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa. Pragniemy, by Zjednoczone Królestwo, w ramach nowego pogłębionego i szczególnego partnerstwa z silną Unią Europejską, *w pełni zaangażowało się w realizację tych celów*". Wyróżnienie moje. Ponadto premier szczególnie podkreśliła, że Unia Europejska i Zjednoczone Królestwo „[p]owinn[y] dalej współdziałać na rzecz promowania i ochrony naszych wspólnych europejskich wartości". Obecnie może bardziej niż kiedykolwiek wcześniej świat potrzebuje liberalnych i demokratycznych wartości Europy. Pismo zawierające notyfikację o wystąpieniu z Unii jest dostępne na stronie internetowej: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/604079/Prime_Ministers_letter_to_European_Council_President_Donald_Tusk.pdf. Nie można powiedzieć, że od daty notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii stanowisko Zjednoczonego Królestwa w tym względzie uległo zmianie.

54 Ponadto podczas rozprawy pełnomocnik Zjednoczonego Królestwa przypomniał Trybunałowi, że Zjednoczone Królestwo jest członkiem założycielem Rady Europy i jednym z pierwszych państw, które ratyfikowały EKPC. Pozwolę sobie nadmienić, że o ile ówczesna brytyjska minister spraw wewnętrznych jeszcze w 2016 r. apelowała, aby Zjednoczone Królestwo wystąpiło z EKPC (zob. https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-36128318 oraz https://www.theguardian.com/politics/2016/apr/25/uk-must-leave-european-convention-on-human-rights-theresa-may-eu-referendum), obecna polityka rządowa nie wydaje się potwierdzać takiego stanowiska (zob. https://www.thetimes.co.uk/article/uk-would-not-leave-human-rights-court-if-conservatives-re-elected-3rpblw9zp).

55 Jak wynika z powyższych ram prawnych, stanowiła ona transpozycję przepisów decyzji ramowej do porządku prawnego Zjednoczonego Królestwa.

56 Zobacz art. 2 ust. 1 European Union (Withdrawal) Act 2018. Oczywiście artykuł ten należy rozpatrywać i interpretować w kontekście wszystkich pozostałych artykułów tej ustawy (m.in. w kwestiach takich jak nadrzędność, status i wykładnia pozostających w mocy przepisów prawa Unii oraz wykonanie umowy o wystąpieniu z Unii).

57 Europejska konwencja o ekstradycji. Tekst jest dostępny na stronie internetowej: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/024.

58 Artykuł 14 Europejskiej konwencji o ekstradycji.

59 Artykuł 15 Europejskiej konwencji o ekstradycji. Nie wyklucza to faktu, że konwencja ta może być znacznie mniej skuteczna niż decyzja ramowa (zob., ogólnie, w odniesieniu do konwencji Rady Europy, R. Davidson, Brexit and criminal justice: the future of the UK's cooperation relationship with the EU, *Criminal Law Review* 2017, s. 379–395, s. 385). Jest to jednak nieodłącznie związane z procesem wystąpienia, ponieważ nie ulega wątpliwości, że konwencja ta, jako instrument międzynarodowego prawa publicznego, nie wywołuje skutków tożsamych z aktem prawa Unii.

60 Zobacz wyroki: z dnia 1 grudnia 2008 r., Leymann i Pustovarov (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669); z dnia 28 czerwca 2012 r., West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404).

68. Należy ponadto podkreślić, że również w przypadku ekstradycji do państwa spoza Unii[61] Trybunał stosuje te same zasady co z wyroku Aranyosi i Căldăraru[62], dokonując wykładni postanowień traktatu dotyczących obywatelstwa i niedyskryminacji oraz postanowień karty[63].

69. Zastosowanie bardziej rygorystycznego sposobu postępowania w niniejszej sprawie nieuchronnie oznaczałoby, że R O korzystałby z silniejszej ochrony niż w przypadku jego ekstradycji do państwa spoza Unii. Nie byłoby to spójne.

70. Proponuję zatem zastosowanie następującego sposobu postępowania: w momencie wykonywania ENA organy sądowe wykonującego nakaz państwa członkowskiego mogą *oczekiwać*, że wydające nakaz państwo członkowskie, w odniesieniu do osoby rzeczywiście przekazywanej, będzie przestrzegać co do istoty treści decyzji ramowej, w tym w odniesieniu do sytuacji po przekazaniu osoby po wystąpieniu wydającego nakaz państwa członkowskiego z Unii Europejskiej. Domniemanie takie można przyjąć, jeżeli w stosunku do państwa członkowskiego, które opuściło Unię, nadal będą miały zastosowanie inne instrumenty międzynarodowe. Organy sądowe państwa członkowskiego mogą podjąć decyzję o niewykonaniu nakazu aresztowania jedynie w przypadku, gdy istnieją konkretne dowody na to, że jest inaczej.

71. Na organach sądowych wykonującego nakaz państwa członkowskiego spoczywa obowiązek przeprowadzenia wskazanej wyżej oceny. Z jasnych informacji przedstawionych przez sąd odsyłający w postanowieniu odsyłającym w odniesieniu do niniejszej sprawy wynika, że nie ma przesłanek uzasadniających niewykonanie przedmiotowego ENA.

W przedmiocie właściwości Trybunału

72. Wreszcie należy zająć się kwestią skutków braku właściwości Trybunału Sprawiedliwości w zakresie wykładni przepisów decyzji ramowej.

73. Kwestia ta jest stosunkowo prosta[64], ponieważ najlepiej rozpatrywać ją, patrząc nie w przyszłość, lecz w przeszłość.

74. Decyzję ramową przyjęto w dniu 13 czerwca 2002 r. na mocy odpowiednich postanowień traktatu UE[65], ostatnio zmienionego traktatem z Amsterdamu[66], tj. w ramach tzw. dawniej trzeciego filaru. Procedury w ramach tego filaru miały głównie charakter międzyrządowy. Zatem w porównaniu z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską rola Komisji została znacznie zmniejszona,

61 W prawie Unii przekazanie na mocy decyzji ramowej odnosi się do sytuacji między dwoma państwami członkowskimi, podczas gdy ekstradycja w ujęciu ogólnym odnosi się do sytuacji między państwem członkowskim a państwem trzecim. Jeżeli jednak państwa trzecie są ściśle powiązane z Unią, tak jak w przypadku państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego, stosuje się termin „procedury przekazywania". Zobacz na przykład Umowa między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób między państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią (Dz.U. 2006, L 292, s. 2). Umowa ta nie weszła jeszcze w życie (zob. przypis 79 niniejszej opinii).

62 Wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r. (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

63 Zobacz wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 56–58).

64 W sprawie możliwych scenariuszy dotyczących kontroli sądowej w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości po brexicie, zob. D. Curtin, Brexit and the EU Area of Freedom, Security, w: F. Fabbrini, *The law and politics of Brexit*, Oxford, OUP, 2017, s. 183–200, s. 186, 187; Weyembergh, A., 'Consequences of Brexit for European criminal law', *New Journal of European Criminal Law*, 2017, s. 284-299, s. 295-296. W odniesieniu do odesłań prejudycjalnych pochodzących ze Zjednoczonego Królestwa zob. R. Knaier, M. Scholz, Rechtsschutz in Großbritannien und der EU nach dem „Brexit", *Europäisches Wirtschafts- und Steuerrecht*, 2018, s. 10–17, s. 15–16. W odniesieniu ogólnie do rozstrzygania sporów między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem zob. N. Fennelly, Brexit: legal consequences for the EU. Dispute-settling between the EU and the UK, 18 *ERA Forum*, 2018, s. 493–511.

65 Artykuł 31 lit. a) i b) oraz art. 34 ust. 2 lit. b).

66 „Amsterdamski" porządek prawny obowiązywał w okresie od dnia 1 maja 1999 r. do dnia 31 stycznia 2003 r. Aby zapoznać się ze zwięzłym przeglądem tego porządku prawnego, zob. S. Peers, *EU Justice and Home Affairs Law* (Volume II: EU Criminal Law, Policing, and Civil Law), 4th ed., Oxford, OUP, 2016, s. 14–22.

w Radzie przeważała zasada jednomyślności w głosowaniu, a właściwość Trybunału została ograniczona i dodatkowo, na mocy mającego wówczas zastosowanie art. 35 TUE, w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego uzależniona od oświadczenia o jej uznaniu [67]. Ani Zjednoczone Królestwo, ani, notabene, Irlandia, nie złożyły takiego oświadczenia [68].

75. Ergo, przed wejściem w życie traktatu z Lizbony, sprawa ta nie mogłaby trafić do Trybunału Sprawiedliwości [69]. Zjednoczone Królestwo nie mogłoby również wystąpić z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Jednak nawet w tej niezbyt odległej przeszłości mocnym fundamentem Unii była zasada praworządności, w tym dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

76. Dopiero po wejściu w życie traktatu z Lizbony [70] – a dokładniej pięć lat po jego wejściu w życie – tj. prawa pierwotnego w jego obecnym kształcie [71], Trybunał uzyskał pełną właściwość w zakresie wykładni decyzji ramowej. Jak wiadomo, traktat ten zniósł strukturę trzech filarów i dokonał konstytucjonalizacji [72] przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w tym sensie, że obecnie mają w tej dziedzinie zastosowanie podstawowe, ponadnarodowe zasady, takie jak zwykła procedura ustawodawcza [73] i pełna właściwość Trybunału [74].

77. Podsumowując, nie uważam, aby kwestia braku właściwości Trybunału po dniu 29 marca 2019 r. stanowiła przeszkodę w przekazaniu R O do Zjednoczonego Królestwa.

67 Zobacz dawny art. 35 ust. 2 TUE: „Każde z państw członkowskich może, w oświadczeniu złożonym w chwili podpisywania traktatu z Amsterdamu lub w jakimkolwiek późniejszym terminie, uznać właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania w trybie prejudycjalnym na warunkach określonych w ustępie 1". Zobacz także dawny art. 35 ust. 3 TUE, zgodnie z którym w oświadczeniu należało wskazać, czy jedynie sądy ostatniej instancji, czy też wszystkie sądy mogą zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o wydanie orzeczeń w trybie prejudycjalnym.

68 Zobacz a contrario wykaz zawarty w Dz.U. 2010, L 56, s. 14. W rzeczywistości na przestrzeni lat od jego wejścia w życie oświadczenia złożyło 19 państw członkowskich: 12 z (15) państw członkowskich traktatu z Amsterdamu (wszystkie oprócz Zjednoczonego Królestwa, Irlandii i Danii) oraz 7 z 12 państw członkowskich, które przystąpiły do Unii w 2004 i 2007 r. (wszystkie oprócz Estonii, Polski, Słowacji, Bułgarii i Malty). Zobacz także A. Grzelak, Aspekty prawne jurysdykcji Trybunału Sprawiedliwości WE do orzekania w trybie prejudycjalnym w III filarze UE (interpretacja art. 35 ust. 1–4 TUE), w: J. Barcz, A. Gajda, A. Grzelak, T. Ostropolski (red.), *Postępowanie prejudycjalne w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości Unii Europejskiej*, Warszawa, LexisNexis, 2007, s. 19–42, s. 29.

69 Ani w ciągu pięciu lat od czasu jego wejścia w życie, zob. pkt 76 tej opinii.

70 W dniu 1 grudnia 2009 r.

71 Na mocy art. 10 ust. 1 i 3 Protokołu (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych właściwość Trybunału była regulowana w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich, z wyjątkiem Zjednoczonego Królestwa, do dnia 30 listopada 2014 r. przez dawny art. 35 TUE. Zobacz, w ujęciu bardziej szczegółowym, K. Lenaerts, The contribution of the European Court of Justice to the area of freedom, security and justice, 59 *International and Comparative Law Quaterly* 2010, s. 255–301, s. 269–270. Jeżeli chodzi o Zjednoczone Królestwo, to sytuacja jest uregulowana w art. 10 ust. 4 i 5 protokołu nr 36. Zgodnie z tym postanowieniem Zjednoczone Królestwo skorzystało z klauzuli opt out i pismem z dnia 24 lipca 2013 r. notyfikowało przewodniczącego Rady, że nie wyraża zgody na uprawnienia instytucji Unii Europejskiej w odniesieniu do aktów Unii w dziedzinie współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych przyjętych przed wejściem w życie traktatu z Lizbony (zob. dokument Rady 12750/13, „Notyfikacja dokonana przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z art. 10 ust. 4 protokołu nr 36 do TUE i TFUE", z dnia 26 lipca 2013 r.). Następnie Zjednoczone Królestwo skorzystało z klauzuli opt-back w odniesieniu do 35 środków, co do których uprzednio skorzystało z klauzuli opt-out. (zob. dokument Rady 15398/14, „Notyfikacja dokonana przez Zjednoczone Królestwo zgodnie z art. 10 ust. 5 protokołu nr 36 do traktatów UE" z dnia 27 listopada 2014 r.; decyzja Rady 2014/857/UE z dnia 1 grudnia 2014 r. w sprawie notyfikowania przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej chęci uczestnictwa w niektórych przepisach dorobku Schengen zawartych w aktach prawnych Unii w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych oraz zmieniająca decyzje 2000/365/WE i 2004/926/WE (Dz.U. 2014, L 345, s. 1). Decyzja ramowa jest jednym z tych środków. W konsekwencji, począwszy od dnia 1 grudnia 2014 r. Trybunał jest właściwy w zakresie pochodzących ze Zjednoczonego Królestwa dotyczących decyzji ramowej odesłań prejudycjalnych. W odniesieniu do raczej skomplikowanej procedury opting in i out zob. V. Mitsilegas, , European criminal law after Brexit, 28 *Criminal Law Forum*, 2017, s. 219–250, s. 224–226; K. Ambos, Brexit und Europäisches Strafrecht, *Juristenzeitung* 14/2017, s. 707–713, s. 710.

72 W przedmiocie konstytucjonalizacji będącej wynikiem traktatu z Lizbony, zob. V. Mitsilegas, *EU criminal law after Lisbon*, Oxford and Portland, Oregon, Hart Publishing, 2016, s. 4–52.

73 Z zastrzeżeniem niektórych wyjątków takich jak art. 86 TFEU dotyczący Prokuratury Europejskiej lub art. 87 ust. 3 TFUE dotyczący współpracy operacyjnej policji.

74 Za wyjątkiem ograniczenia z art. 276 TFUE, które nie ma jednak znaczenia w przedmiotowej sprawie.

Uwagi końcowe

78. Z powyższej oceny wynika, że wykonanie wydanego przez Zjednoczone Królestwo na podstawie decyzji ramowej ENA powinno nastąpić w taki sam sposób, jak w przypadku, gdyby Zjednoczone Królestwo nie notyfikowało Radzie Europejskiej zamiaru wystąpienia z Unii zgodnie z art. 50 TUE. Niniejsza sprawa nie dotyczy zatem ewentualnej złożoności okresu przejściowego lub okresu wdrożenia z prostej przyczyny, że obecny stan prawny nie przewiduje (jeszcze) takiego okresu. Ergo, bogate doświadczenie Unii w stosowaniu okresów przejściowych, które w swoich wielu formach [75] nie są niczym nowym w prawie Unii [76], nie może być obecnie przywoływane [77].

79. Brexit stanowi terra incognita w kontekście prawa Unii [78]. Niewiele wiadomo na temat rozwiązań, które mają zostać wprowadzone między Unią a Zjednoczonym Królestwem po dniu 29 marca 2019 r., ani w ogólnym zarysie, ani w szczegółach dotyczących systemu ENA [79]. Jedna rzecz jest pewna – po wystąpieniu z Unii w pewnym momencie fala się zmniejszy. Prawo Unii będzie niejako spływać w dół rzek i wypływać ujściami [80].

80. Jeżeli jednak chodzi o niniejszą sprawę – tu wszystko zostaje po staremu.

81. Należy również dodać, że Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja), w postanowieniu z dnia 2 maja 2018 r., stwierdził brak przesłanek do zawieszenia postępowania w oczekiwaniu na odpowiedź Trybunału w sprawie (innego) wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie skutków brexitu w odniesieniu do decyzji ramowej [81].

82. Nie widzę zatem żadnego powodu, dla którego sąd odsyłający miałby w jakikolwiek sposób zmienić swoją ocenę prawną na podstawie samej tylko notyfikacji o zamiarze wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii z dnia 29 marca 2017 r.

75 Czy to w kontekście prawa pierwotnego (np. traktaty akcesyjne), czy wtórnego (jaskrawy przykład: transpozycja dyrektyw na mocy art. 288 ust. 2 TFUE).

76 Zobacz w szczególnym kontekście brexitu, M. Dougan, An airbag for the crash test dummies? EU-UK negotiations for a post-withdrawal „status quo" transitional regime under Article 50 TEU, 55 *Common Market Law Review* 2018, Issue 2/3, s. 57–100, s. 83.

77 W przedmiocie okresów przejściowych w prawie Unii, zob. S.L. Kalėda, *Przejęcie prawa wspólnotowego przez nowe państwo członkowskie. Zagadnienia przejściowe oraz międzyczasowe*, Warszawa, Prawo i Praktyka Gospodarcza, 2003, s. 237–240.

78 Zobacz P.Ch. Müller-Graff, Brexit – die unionsrechtliche Dimension, w: M. Kramme, Ch. Baldus, M. Schmidt-Kessel (eds), *Brexit und die juristischen Folgen*, Nomos, Baden-Baden 2017, s. 33–56, s. 33.

79 W tym kontekście można sobie wyobrazić wiele scenariuszy, na przykład specjalną umowę między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem, taką jak umowa między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii, o której mowa w przypisie 61 niniejszej opinii, zatwierdzoną w imieniu Unii najpierw decyzją Rady z dnia 27 czerwca 2006 r. (Dz.U. 2006, L 292, s. 1), a następnie – po wejściu w życie traktatu z Lizbony – decyzją Rady z dnia 27 listopada 2014 r., która wymagała innego zatwierdzenia (Dz.U. 2014, L 343, s. 1). Jednakże, zgodnie z moją wiedzą, umowa ta jak dotąd nie weszła w życie. Nawiasem mówiąc, umowa ta w art. 36 wprowadza *międzyrządową*, w porównaniu z sądową, procedurę rozstrzygania sporów. W przedmiocie innych możliwych scenariuszy, zob. House of Lords, *Brexit: future UK-EU Security and Police Cooperation, Report*, pkt 124–140, opublikowany w dniu 16 grudnia 2016 r., dostępny na stronie internetowej: https://publications.parliament.uk/pa/ld201617/ldselect/ldeucom/77/77.pdf.

80 Słowa te należy rozumieć jako ukłon w stronę ś.p. lorda Denninga, który w sugestywny sposób stwierdził, w wyroku w sprawie HP Bulmer Ltd & Anor przeciwko. J. Bollinger SA & Ors [1974] EWCA Civ 14, że „jeżeli chodzi o kwestie zawierające w sobie element europejski, traktat jest jak przypływ. Wpada do ujścia i wdziera się w głąb rzeki. Nic nie może go powstrzymać". Dostępny na stronie internetowej http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/1974/14.htm.

81 Zobacz Cour de cassation, chambre criminelle, wyrok z dnia 2 maja 2018 r., Pourvoi No 18–82167, dostępny na stronie internetowej: https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechExpJuriJudi&idTexte=JURITEXT000036900182&fastReqId=1561028715&fastPos=1.

Wnioski

83. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał udzielił następującej odpowiedzi na pytania skierowane przez High Court (wysoki trybunał, Irlandia):

W sytuacji gdy państwo członkowskie: 1) zgodnie z art. 50 ust. 2 TUE notyfikowało Radzie Europejskiej swój zamiar wystąpienia z Unii Europejskiej oraz 2) zgodnie z odpowiednimi przepisami decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., wydało europejski nakaz aresztowania (ENA) w celu przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, ocena prawna, której mają dokonać organy sądowe tego innego państwa członkowskiego przy wykonywaniu ENA, nie ulega zmianie na skutek wspomnianej wyżej notyfikacji o zamiarze wystąpienia z Unii.